

מסורת הש"ס

א) ערכין ד' שנת ק"ל. נהי... ב) יצאנו פה: פ"ט מ"א... ג) יצאנו פה: פ"ט מ"א... ד) יצאנו פה: פ"ט מ"א...

תורה אור השלם

- 1. ויהי ערב ויהי קרוב... 2. ואם נקבה היא ויהי ערב... 3. ואם זכר והוא קרוב... 4. ואם זכר והוא קרוב...

הגהות הב"ח

א) ר"ש ד"ה הכר וכו'... ב) ר"ש ד"ה הכר וכו'... ג) ר"ש ד"ה הכר וכו'...

שיטה מקובצת

א) ח"י ס"א מ"א ט"ו... ב) ח"י ס"א מ"א ט"ו... ג) ח"י ס"א מ"א ט"ו... ד) ח"י ס"א מ"א ט"ו...

על אלו מומין פרק ששי בכורות

מב.

עין משפט
גו מצוה

הא א מ"י פ"א מהל' ערכין... ב) מ"י פ"א מהל' ערכין... ג) מ"י פ"א מהל' ערכין...

מוסף רש"י

הזכר. כי יצאה קריש: ובה... הבעבר. שישמחה לו... יצאנו פה: פ"ט מ"א...

אבל

אבל. שומטם דברי הכהן... הוא כו'. לאו מטעם דלא חמי... קרא למעטי ספיקא קאמר רב חסדא...

אבל

אבל. שומטם דברי הכהן... הוא כו'. לאו מטעם דלא חמי... קרא למעטי ספיקא קאמר רב חסדא...

אבל

אבל. שומטם דברי הכהן... הוא כו'. לאו מטעם דלא חמי... קרא למעטי ספיקא קאמר רב חסדא...

אבל

אבל. שומטם דברי הכהן... הוא כו'. לאו מטעם דלא חמי... קרא למעטי ספיקא קאמר רב חסדא...

אבל

אבל. שומטם דברי הכהן... הוא כו'. לאו מטעם דלא חמי... קרא למעטי ספיקא קאמר רב חסדא...

אבלה הערל (יבמות דף פא). ואנדרוניוס זכר ואיכא למ"ד אף מאכילה... דברייתא דבסמון דמעטע מהזכר טומטוס ואנדרוניוס או מיתורא... מעטע ליה וי"ל דלפי מה שפירשתי דמעטעא דמוס קא ממעט ליה יניחא...

אלמה תניא א) הזכר יולא טומטוס ואנדרוניוס... א) סמי מיבין טומטוס ת"ש יבול לא יהא בערך... איש אבל יהא בערך אשה ת"ל הזכר א) אם... נקבה ולא טומטוס ואנדרוניוס סמי מיבין... טומטוס ת"ש א) זכר אם נקבה א) זכר ודאי... נקבה ודאית ולא טומטוס ואנדרוניוס סמי... מיבין טומטוס ת"ש הזכר ולא נקבה כשהוא... אומר למטה א) זכר שאין ת"ל זו מה ת"ל להוציא... טומטוס ואנדרוניוס סמי מיבין טומטוס ת"ש... הבעבר והמוקצה והאתנן והמחור וטומטוס... ואנדרוניוס כולן מטמאין בגדים אבות הבליעה... ר"א אומר טומטוס ואנדרוניוס אין מטמאין... בגדים אבות הבליעה שהיה ר"א אומר כל... מקום שנאמר זכר ונקבה אתה מוציא טומטוס... ואנדרוניוס מביניהם ועוף הואיל ולא נאמר... בו זכר ונקבה אין אתה מוציא טומטוס... ואנדרוניוס מביניהם סמי מיבין טומטוס ת"ש... א) אלעזר אומר הטריפה והכלאים יוצא דופן... טומטוס ואנדרוניוס לא קדושים ולא מקדישין... ואמר שמואל ילא קדושים בתמורה ולא... מקדישין לעשות תמורה סמי מיבין טומטוס... ת"ש ר' אלעזר אומר חמשה לא קדושים ולא... מקדישין ואלו הטריפה והכלאים יוצא דופן... וטומטוס ואנדרוניוס ובי תימא הג"מ מיבין... טומטוס הוו להו ארבעה אפיק טומטוס ועייל... יתום לימא א) כתנאי רבי אילעאי אומר משום... ר' ישמעאל אנדרוניוס בכור הוא וממום עמו... והכמים אומרים אין קדושה חלה עליו ר"ש בן... יהודה אומר משום ר"ש הרי הוא אומר א) הזכר... וכל מקום שנאמר זכר אינו אלא להוציא... טומטוס ואנדרוניוס ובי תימא סמי מיבין... טומטוס ר"ש בן יהודה היינו רבנן אלא לאו... טומטוס איכא בנייהו דת"ק סבר אין קדושה... חלה עליו אנדרוניוס אבל טומטוס ספיקא... הוא וקדוש כספיקא ואתא רבי שמעון... בן

כרובים תמריה דהכא: א) אבל שומטם דברי הכהן... הוא כו'. לאו מטעם דלא חמי... קרא למעטי ספיקא קאמר רב חסדא...

קרא למעטי ספיקא קאמר רב חסדא... דקדוש מספיקא דגבי טומטוס שיש... מהם זכר ויש מהם נקבה א) דלא שייך... דגפיי ועל אלא לא מיתמנר ליה... לאוקומי מיעוטא טומטוס דחשיב... ליה זכר גמור או נקבה גמורה ור'... יוחנן דפליגי עליה דרב חסדא קאמר... ב) דקסבר דכריה הוא ולין קדושה... חלה עליו ואפילו נמלא זכר ואת... ואמאי לא פריך ארב חסדא מהאי... דריש כ"ד מפרין (תמורה דף כז:)... דלא זכר יקרד עולה ואם נקבה א) שומטוס... שלמים דקאמר הם ילדה טומטוס... ואנדרוניוס אין קדושה חלה עליהם... ומפרש הם דקסבר ולדות קדשים... כהיימן הם דקדשים ולדות זכעי אמן... הם דקדשים הם דמפשיהו קדושה... כן דלימיה ולרב חסדא דלמר... טומטוס ספיקא הוא יהיה טומטוס... קדוש אפי' א) כהיימן קדושה שהרי... דכפי' אמר א) זכר יקרד עולה א) נקבה... זכעי שלמים ואע"ג דליכא... למימר סמי מכאן טומטוס ידו אמאי

פריך בסמון מצרייתם ה"ל למיפוך ממנתי' וי"ל דרב חסדא... אין כן קדושה חלה עליהן א) ומ"מ כהיימן חפול עליהו קדושה כמו... ככל ולדות קדשים דכיון דהו דחאי אס זכר או נקבה והא דלא משני... הם אין קדושה פיו חלה עליהם ולוקמה כבהמת חולין דלא שייך... ליה קדושה אמו משום דמעטע ליה דקאי בין אבהו ר"א וטומטוס... א) כהנא דקדשים דליידי' נה: א) אלהיה תניא הזכר ורא טומטוס... ואנדרוניוס. מיתורא א) קדשים אכל מזכר לחודיה לא קממעט... דהאמר רב חסדא לא לכל א"ר... יהודה אנדרוניוס זכר הוא שאם אהא אומר כן צברין יערך ומניא הזכר ולא טומטוס כו' פירוש ופסא ספרא ר' יהודה היא דלכתב... פ"א. וקאמר ר"ג בר יצחק אף אן נמי תימא דקאי' יהודה פסול הזכר אנדרוניוס ונקדושו לא נרץ פסול מילא דלכתב... (בבבא ש"ס ח) המול לנס כל זכר אף לתמיה מאי שנא דצברין ר"ך פסול למעט אנדרוניוס ונקדושו לא נרץ פסול מילא דלכתב... מהיכא דמעטעין אשה מונחין ולא ומנה דלמרין צברק ערף בקלפי (יבמות דף מג.) ובמילה אדרכה ר"ך יתור לרבותן לרין זכר ומייה... מקדושו הוה מינן למימר דשנא איכא מיעוט אהא מילא קשו' וי"ל דקסבר ר' יהודה אנדרוניוס מולא מכלל זכר בלא שום מיעוט מכמנא... ולכי פסל ליה א) קדוש ולענין מילה ר"ך יתורא דכל זכר לרבייהו והא דכעי מיעוטא צברין היינו משום דמסבירא מיהו ר"ש זכר ומייה... לכה הפתוח צברק נקבה אי לאו דמעטעיה מנקבה (א) (לאוקומיה בערך) ובתימא דעולה לגעיל דליצטרך קרא למעטוי מיהו לאו כר'... יהודה אע"ג דקמס סופרא י"א היא דהא צברק פסול ר' יהודה בלא שום יתור ומ"מ פשיטא ליה דהיא דערכין (דף ד.) ר' יהודה... כל כמה דליכא לאוקומיה כמס ספרא טומיה מוקמינן ועוד מולא דהיא כפ"ד דערכין (דף ה:) דר' יהודה אומר הטומטוס ואנדרוניוס מעריפין... אכל אף בערכין ומייה קשה לפי שיטה ב) שפירשתי מפרק הערל (יבמות דף עג:) דמשמע הם דלא פסול ליה ר' יהודה א) קדוש אלא... מלך עשה ערף אש ספק אש ספק אש דמעטע ליה א) ר' יהודה אומר א) אנדרוניוס עשוק פסול משום שהוא פסול משום פסולה... נקדש ונראה לפרש דספק הוא לר' יהודה ולענין מילה (א) אפי' כשהא גמורה ריבנה הכמוז מכל זכר דמשמע כל זכרות ולענין ערכין... מעטע הכמוז מנרץ אש אשה לפי שהוא משהו: טומטוס ואנדרוניוס אין מטמאין בגדים אבות הבליעה. ה"ה דלהקדנה נמי... כשון דמפרש טעמא אלא אידי' (ג) נקט ת"ק עמה נקט ר"א אין מטמאין: ואחא ר"ש בן רבי יהודה משום ר"ש יתורא משום ר"ש יתורא... נבי בריה הוא. משמע הכא דקסבר אנדרוניוס עשה חמו עעמא דטומטוס ואפי' דמסין נמי דטומטוס מעטע לדידי' דמטמא... שהוא (ג) נקבה כשמטיל מים במקום נקבות מ"מ צברק אנדרוניוס הו' לעולם (ו) משום דכריה הו' ומימה דפ' הערל (דף פא.) משמע דר"ש... חשיב ליה דחאי זכר לר' יוחנן דלמר הם אף מאכילה חמוה וזכו וי"ל דאפי' הו' דחאי זכר א) מעטעיה ליה זכר אכל נקבה דחאי... מיעטעא מן טומטוס המטיל מים במקום נקבות לפי המסקנא דלפי זכר נקבה די כיון דלא חייש שמא הנכסה זכרות ונקבות: כ

א) דכ"ע טומטוס ככריה... א) דכ"ע טומטוס ככריה... א) דכ"ע טומטוס ככריה... א) דכ"ע טומטוס ככריה...

דלמר צברק המפלת (נהד דף כח:) וכו' יהודה אחי דמנוח כשנת צברק אס לא הביא כלי (דף קט:). דלמר רב חסדא לא לכל א"ר... יהודה אנדרוניוס זכר הוא שאם אהא אומר כן צברין יערך ומניא הזכר ולא טומטוס כו' פירוש ופסא ספרא ר' יהודה היא דלכתב... פ"א. וקאמר ר"ג בר יצחק אף אן נמי תימא דקאי' יהודה פסול הזכר אנדרוניוס ונקדושו לא נרץ פסול מילא דלכתב... (בבבא ש"ס ח) המול לנס כל זכר אף לתמיה מאי שנא דצברין ר"ך פסול למעט אנדרוניוס ונקדושו לא נרץ פסול מילא דלכתב... מהיכא דמעטעין אשה מונחין ולא ומנה דלמרין צברק ערף בקלפי (יבמות דף מג.) ובמילה אדרכה ר"ך יתור לרבותן לרין זכר ומייה... מקדושו הוה מינן למימר דשנא איכא מיעוט אהא מילא קשו' וי"ל דקסבר ר' יהודה אנדרוניוס מולא מכלל זכר בלא שום מיעוט מכמנא... ולכי פסל ליה א) קדוש ולענין מילה ר"ך יתורא דכל זכר לרבייהו והא דכעי מיעוטא צברין היינו משום דמסבירא מיהו ר"ש זכר ומייה... לכה הפתוח צברק נקבה אי לאו דמעטעיה מנקבה (א) (לאוקומיה בערך) ובתימא דעולה לגעיל דליצטרך קרא למעטוי מיהו לאו כר'... יהודה אע"ג דקמס סופרא י"א היא דהא צברק פסול ר' יהודה בלא שום יתור ומ"מ פשיטא ליה דהיא דערכין (דף ד.) ר' יהודה... כל כמה דליכא לאוקומיה כמס ספרא טומיה מוקמינן ועוד מולא דהיא כפ"ד דערכין (דף ה:) דר' יהודה אומר הטומטוס ואנדרוניוס מעריפין... אכל אף בערכין ומייה קשה לפי שיטה ב) שפירשתי מפרק הערל (יבמות דף עג:) דמשמע הם דלא פסול ליה ר' יהודה א) קדוש אלא... מלך עשה ערף אש ספק אש ספק אש דמעטע ליה א) ר' יהודה אומר א) אנדרוניוס עשוק פסול משום שהוא פסול משום פסולה... נקדש ונראה לפרש דספק הוא לר' יהודה ולענין מילה (א) אפי' כשהא גמורה ריבנה הכמוז מכל זכר דמשמע כל זכרות ולענין ערכין... מעטע הכמוז מנרץ אש אשה לפי שהוא משהו: טומטוס ואנדרוניוס אין מטמאין בגדים אבות הבליעה. ה"ה דלהקדנה נמי... כשון דמפרש טעמא אלא אידי' (ג) נקט ת"ק עמה נקט ר"א אין מטמאין: ואחא ר"ש בן רבי יהודה משום ר"ש יתורא משום ר"ש יתורא... נבי בריה הוא. משמע הכא דקסבר אנדרוניוס עשה חמו עעמא דטומטוס ואפי' דמסין נמי דטומטוס מעטע לדידי' דמטמא... שהוא (ג) נקבה כשמטיל מים במקום נקבות מ"מ צברק אנדרוניוס הו' לעולם (ו) משום דכריה הו' ומימה דפ' הערל (דף פא.) משמע דר"ש... חשיב ליה דחאי זכר לר' יוחנן דלמר הם אף מאכילה חמוה וזכו וי"ל דאפי' הו' דחאי זכר א) מעטעיה ליה זכר אכל נקבה דחאי... מיעטעא מן טומטוס המטיל מים במקום נקבות לפי המסקנא דלפי זכר נקבה די כיון דלא חייש שמא הנכסה זכרות ונקבות: כ

קדושים בחמרה. שאם רצה לעשותם חמרה קדושים אין קדישין במקומן ואם הקדישין ורצה להמירן בבמה חולין לא מקדישין... לא אלימי למחפס חמרתן: אפיק טומטוס ועייל יתום. כי תהא יתום דכי ילדוהו אמו היא מירשה למיתה והוא מורש ליתום... ומשום הכי לא קדיש בבגדיהן בהשוות חת אמו פ"ט ליתום: לימא כתנאי. א) מילחא דרב חסדא דאיכא למידי דטומטוס קדוש... מספיקא ואיכא למידי שמוא בריה הו' ולא קדיש:

קדושים בחמרה. שאם רצה לעשותם חמרה קדושים אין קדישין במקומן ואם הקדישין ורצה להמירן בבמה חולין לא מקדישין... לא אלימי למחפס חמרתן: אפיק טומטוס ועייל יתום. כי תהא יתום דכי ילדוהו אמו היא מירשה למיתה והוא מורש ליתום... ומשום הכי לא קדיש בבגדיהן בהשוות חת אמו פ"ט ליתום: לימא כתנאי. א) מילחא דרב חסדא דאיכא למידי דטומטוס קדוש... מספיקא ואיכא למידי שמוא בריה הו' ולא קדיש:

